

Sygn. akt

III AUa 592/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **15 października 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda (spr.)
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **2 października 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o.**

w S.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **4 kwietnia 2013 r.** sygn. akt **III U 175/13**

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób , że oddala odwołanie

Sygn. akt III AUa 592/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z 31 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009r., Nr 167, poz. 1322) i art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń

społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. nr 205, poz. 1585) podwyższył o 50% stopę składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012r. oraz od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r.

W jednakowo brzmiących uzasadnieniach obu decyzji organ rentowy podał, że wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej w poszczególnych latach dla płatnika składek została ustalona na podstawie danych zawartych w informacjach ZUS IWA, za lata 2008 - 2011. W wyniku przekazania przez płatnika nieprawdziwych danych za 2010r. i 2011r., dotyczących liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, nastąpiło zaniżenie stopy procentowej.

Złożenie korekty przez wnioskodawcę spowodowało przeliczenie stopy procentowej i w konsekwencji jej podwyższenie o 50%.

W odwołaniu skierowanym do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu Spółka domagała się uchylecia zaskarżonych decyzji.

W uzasadnieniu odwołań skarżący podniósł, że jego działanie nie było nacechowane chęcią wprowadzenia w błąd organu rentowego, zaś do przekazania nieprawidłowych danych doszło z winy pracownika Spółki, który nie był przeszkolony w sprawach ZUS oraz pracownika firmy outsourcingowej, która dane uzyskane od wnioskodawcy przekazywała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie z przyczyn, które legły u podstaw wydania zaskarżonych decyzji. Dodatkowo wskazał, że sporządzanie informacji ZUS IWA przez osobę trzecią, w tym wypadku firmę (...)Sp. z o.o. nie jest okolicznością usprawiedliwiającą podanie przez płatnika składek nieprawdziwych danych.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu po połączeniu obu spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, wyrokiem z 4 kwietnia 2013r. zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że nie podwyższył stóp procentowych składek na ubezpieczenie wypadkowe w okresach od 1 kwietnia 2011r. do 31 marca 2012r. i od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r.

Sąd Okręgowy ustalił, że Spółka w styczniu 2010r. złożyła informację o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe na druku ZUS IWA za 2009r. Druk ten został wypełniony przez pracownika biura (...) Sp. z o.o., która zajmowała się kadrami, płacami i rozliczeniami ZUS Spółki (...). Z uwagi na przesunięcia kadrowe pracowników i fakt, że dotychczasowa pracownica przebywała na zwolnieniach lekarskich z uwagi na ciążę, w dokumentach tych prawdopodobnie nie było informacji, że niezdolność do pracy jednego z pracowników spowodowana była wypadkiem przy pracy. Nadto Sąd ustalił, że w styczniu 2011r. w podobny sposób nie została ujęta do druku ZUS IWA niezdolność do pracy kolejnego pracownika, także będąca następstwem wypadku przy pracy. W wyniku przeprowadzonej kontroli organ rentowy stwierdził, że została zaniżona liczba wypadków w 2009r. i w 2010r. i w efekcie dokonał przeliczenia obowiązującej stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z 1,6% na 2,4% i z 2,3% na 3,05%. Skarżąca Spółka zaległe składki zapłaciła wraz z odsetkami, zaś organ rentowy wydał zaskarżone decyzje.

Przechodząc do oceny prawnej sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że przepis art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej - w przypadku nieprzekazania lub przekazania nieprawdziwych danych i zaniżenia w związku z tym stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne – przewiduje ustalenie w drodze decyzji składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych.

Sąd dalej wskazał, że wprawdzie na druku ZUS IWA za lata 2009 i 2010 podane zostały nieprawdziwe dane odnośnie ilości wypadków, jednakże „nie dopatrywał się winy odwołującej spółki w nieprawdziwym przekazaniu wymienionych danych do ZUS”. Sąd miał tu na uwadze okoliczności, w jakich doszło do przekazania nieprawdziwych danych.

W konkluzji stwierdził, że sytuacja, która doprowadziła do przedstawienia nieprawdziwych danych w drukach ZUS IWA była spowodowana zbiegiem okoliczności i brakiem należytej staranności nad kontrolą obiegu dokumentów, jaką powinien sprawować pracodawca i w związku z tym nie można przypisać mu winy umyślnej, a to oznacza brak podstaw do ustalenia dla ubezpieczonej spółki stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe podwyższonej o 50%.

W podstawie prawnej wyroku Sąd powołał również przepis art. 477¹⁴§ 1 kpc.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zakwestionował rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w skierowanej do Sądu Apelacyjnego apelacji.

Zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 167, poz. 1322 ze zmianami) oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009r. Nr 205, poz. 1585 ze zmianami) organ rentowy wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Nie godząc się z orzeczeniem Sądu Okręgowego, Zakład podniósł, że art. 31 ust. 3 ustawy wypadkowej nakłada na płatników składek obowiązek przekazywania danych dotyczących poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia, a ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych w art. 46 zobowiązuje płatnika do potwierdzania, że dane zawarte w składanych dokumentach rozliczeniowych lub zgłoszeniowych są zgodne ze stanem faktycznym. Podkreślił też, że podanie nieprawdziwych danych przez wnioskodawcę musiało skutkować poniesieniem dodatkowej opłaty w wysokości 50% ponad normę, stosownie do art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej, który stanowi swoistą sankcję wobec płatnika składek za podanie przez niego nieprawdziwych danych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest uzasadniona i jako taka zasługuje na uwzględnienie, zebrany zaś w sprawie materiał dowodowy pozwala na wydanie orzeczenia reformatorijnego.

Uzasadniony jest w ocenie Sądu Apelacyjnego podniesiony przez organ rentowy zarzut, że wyrok Sądu Okręgowego wydany został z zarzucanym mu naruszeniem art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przez błędne przyjęcie, że organ rentowy bezpodstawnie podwyższył na wskazane w zaskarżonych decyzjach okres stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe o 50%.

Sporna w sprawie okazała się kwestia, czy w okolicznościach rozpoznawanej sprawy zaistniały przesłanki do podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe do wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej w sposób prawidłowy.

Stosownie do art. 29 ust. 2 ustawy z 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U z 2009r. Nr 167, poz. 1322) stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33.

Na płatniku składek ciąży obowiązek przekazania Zakładowi danych niezbędnych do ustalenia stopy procentowej.

W miesiącu styczniu 2010 i 2011 roku Spółka złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. informację o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe za rok 2009r., a kolejne za rok 2010r., zawierające wpisy o zerowej liczbie pracowników, którzy ulegli wypadkowi przy pracy.

Informacja tej treści została przekazana, pomimo że w roku 2009 dwóch pracowników Spółki uległo wypadkom przy pracy, a w 2010 roku jeden.

Okoliczności, w jakich doszło do przekazania nieprawdziwej informacji – niezbędnej dla ustalenia prawidłowej stopy procentowej – nie zostały przez wnioskodawcę wyjaśnione w sposób nie budzący wątpliwości.

Prezes odwołującej się Spółki w swoich wyjaśnieniach jako winną zaistniałej sytuacji wskazał pracownicę, na której ciążył obowiązek przekazywania informacji do firmy (...), która z kolei przygotowywała dokumenty dla ZUS.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego okoliczność ta nie może przesądzać o braku przesłanek do podwyższenia o 50% składki w latach składkowych wskazanych w zaskarżonych decyzjach.

Materialnoprawną podstawę do zastosowania takiej sankcji stanowi art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009r., Nr 167, poz. 1322 zwanej dalej "wypadkową"), zgodnie z którym: w razie nie przekazania przez płatnika składek danych lub w razie przekazania nieprawdziwych danych określonych w art. 31 ustawy, na skutek czego dochodzi do zaniżenia składek na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala ponownie stopę procentową składki w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych.

Z treści powołanego przepisu wynika, iż ZUS nakłada na płatnika składek sankcję w sytuacji:

- nie przekazania danych dotyczących informacji identyfikacyjnych płatnika składek, liczby ubezpieczonych, liczby ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, rodzaju działalności np. PKD, adresu płatnika składek (art. 31 ust 6 ustawy) oraz ilości poszkodowanych w wypadkach przy pracy (ogółem oraz w wypadkach przy pracy ciężkich i śmiertelnych) jak również zatrudnionych w warunkach zagrożenia,

- przekazania powyższych danych nieprawdziwie.

W rozpoznawanej sprawie płatnik składek należący z uwagi na liczbę zatrudnionych pracowników do kategorii płatników określonych w art. 28 ust 2 ustawy

z dnia 30 października 2002 r. miał obowiązek - między innymi - przekazać do ZUS dane za trzy kolejne lata kalendarzowe do dnia 31 stycznia danego roku, umożliwiające ustalenie przez Zakład wysokość wskaźnika korygującego na rok składkowy. Stosownie do normy prawnej zawartej w art. 34 ust. 1 w/w ustawy, jedynie przekazanie nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 tej ustawy skutkuje przedmiotową sankcją.

Dane, o których mowa w art. 31, to te dane, na których podstawie ustala się dla danego płatnika wysokość wskaźnika korygującego (częstość poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, częstość poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, częstość zatrudnienia w warunkach zagrożenia, dane identyfikacyjne płatnika składek, rodzaj działalności według PKD, liczba ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, adres płatnika składek).

Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki do zastosowania wobec wnioskodawcy sankcji określonych w art. 34 ustawy „wypadkowej”.

Podkreślenia wymaga, że art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej ma charakter sankcyjny, gdyż podwyższona do 150% stopa procentowa stanowi sankcję za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku płatnika i ma sens tylko wówczas, gdy można oczekiwać, że spełni założony, dyscyplinujący cel.

Sąd Apelacyjny w składzie orzekającym w niniejszej sprawie w pełni podziela utrwalony już pogląd, że odprowadzenie składki w zaniżonej wysokości nie prowadzi automatycznie do możliwości nałożenia na płatnika przez ZUS sankcji określonej w art. 34 ust 1 ustawy wypadkowej. Jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do subsumcji przepisu.

Jeżeli zaś płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa dla naliczenia stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy że na drukach ZUS IWA za lata 2009 - 2010. zostały podane nieprawidłowe dane dotyczące liczby pracowników, którzy ulegli wypadkom przy pracy i wbrew odmiennemu stanowisku Sądu I instancji okoliczności, w jakich do tego doszło jednoznacznie wskazują na odpowiedzialność płatnika składek.

Błędy w organizacji pracy, zlecenie obowiązków pracownikom nie posiadającym należytego przygotowania do ich wykonywania, czy wreszcie brak prawidłowego nadzoru nie mogą bowiem stanowić podstawy do uwolnienia się od sankcji przewidzianej w powoływanym już art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej.

W tym stanie rzeczy uznając apelację organu rentowego za uzasadnioną Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji stosownie do art. 385 kpc.

(...)

(...)

(...)